

Oul Dogmatic de Ion Barbu

Incadrarea in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice.-

Poemul a aparut pentru prima oara in revista Cetatea literara din 1926, fiind apoi inclusa in ciclul Uvedenrode. Intregul ciclu ilustreaza aderarea poeziei barbiene la modernism si inclinatia spre hermetism. Acesta din urma nu consta doar in incifrarea expresiei - ne spune criticul Nicolae Manolescu - "el constand de fapt in cultivarea unei poezii de cunoastere, fascinata de esential, de ordinea neaparenta a lumii".

Dat fiind anul aparitiei poemului, 1926, dincolo de binecunoscuta etapizare a creatiei barbiene in trei perioade - perioada de inceput, parnasiana, ciclul baladic si oriental si ultima perioada, poezia ermetica, Mircea Scarlat atrage atentia asupra fenomenului rescrierii. Astfel, poemele aparute intre 1926-1929 sunt rescrieri ale unor poeme anterioare, din perioada 1919-1921, devenite acum "material poetic". In acest fel, intregul volum aparut in 1930 este o reflectie unitara a evolutiei conceptiei artistice barbiene, continuand cicluri mai vechi, precum Uvedenrode sau Isarlik. Acelasi Mircea Scarlat afirma: "Arhitectura desavarsita a Jocului secund face ca, aici, textele sa fie functionale in masura in care, la antecesorii lui Barbu, erau versurile in poem".

-Tema si semnificatia titlului. Influenta.-

Tema poemului este initierea in cunoastere, explicandu-ni-se Geneza. Dar elementul initiatic capata la Barbu un aer didactic, avand o retorica pe masura. Titlul poemului ar putea fi "o lectie despre simbol", pentru ca simbolul cuprins in titlul original - "oul dogmatic" reprezinta Creatia si relatia subtila dintre om si univers. George Calinescu spunea ca simbolul e un mod de a vorbi simultan despre doua lumi, vazand in om microcosmosul si in universul intreg, macrocosmosul. Aici Barbu ne propune ca microcosmos, oul, ce reproduce la scara microscopica principiile macrocosmosului - "marunte lumi pastreaza dogma". Conceptia aceasta despre ou aminteste de mitologia vechilor egipteni si chinezi, care credeau ca universul a luat nastere dintr-un ou. De asemenea, cosmosul are la Barbu un aer biblic, ca in Geneza, cu Duhul Sfânt care se plimba deasupra apelor. Epitetul atasat oului in titlu - "dogmatic" - nu reprezinta altceva decat echivalenta dintre macro- si microunivers.

-Elemente de structura si compozitie-

Poemul are zece strofe si un distih final. Structura poemului tine cont de schimbarea de ton, astfel, poezia se imparte in trei parti: prima parte, mai abstracta si generala, avand exprimare la persoana a III-a si un ton sententios contine primele patru strofe. A doua parte anunta tema si opereaza demonstratia. Exprimarea se face la persoana a doua, acel "tu" generic al poeziei si contine de la strofa a cincea la a zecea. Ultima parte e constituita de distihul final ce face trecerea la

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

transcendent. Se revine la tonul sententios de la inceput si la persoana a III-a care are puterea de a generaliza.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil.-

Epitetul "trist norod" de la inceputul poemului ne sugereaza ignoranta unei lumi peste care nu s-a revarsat lumina cunoasterii. Versul "Facut e sa-l privim in soare" e un gest initiatic de contemplare a increatului si a latentei. Vorbim despre "oul viu", iar soarele este, inca din antichitate, simbolul vietii. Vocea e mereu a initiatului, fara sa fie vorba despre o initiere grava ca la Blaga, ci una moderna, ludica si ironica in acelasi timp.

Adresarea la persoana a II-a aminteste de Glossa eminesciana, de acel "tu" generic. Epitetul "lumea veche" e o trimitere la mit si legenda. Ceea ce urmeaza e un simbol si o poveste totodata. In "palatul de clestar" doarme o fiinta unica, nemaivazuta - Frumoasa Adormita in "trei atlazuri". Albusul e o printesa si reprezinta factorul feminin, iar "sarutul plin" o trezeste la viata, aproape ca-n poveste si in poezia eminesciana. Somnul e, ca si acolo, o stare intermediara, de iesire din realitate, de evadare in vis - "surpat in vis". Factorul feminin e asociat de doua ori cu albul, simbolul puritatii si imacularii - o data prin nume, plecat etimologic din alb si o data prin epitetul "nins". Aceleiasi sfere semantice i se alatura si "hialinul", albeata ochiului, partea cornoasa.

Simbolistica cifrei trei e prezenta ca-n basme si mituri, trei fiind cifra perfectiunii si a desavarsirii. Coaja oului e reprezentata prin epitetul "-subtire var", varul este zidul despartitor fragil intre increat si creat, granita intre "somn" si lumea de veghe. De asemenea, prin culoare si substanta varul e pur si steril, neasociat cu nici una dintre lumile pe care le desparte. Cavitata oului e comparata prin metafora cu un palat, de aici imaginea de transparenta a oului, corelata si cu "palatul de clestar" din basme. Galbenusul este factorul masculin, fecund - "plodul", dar in acelasi timp, ritualic, ceresc: "De foarte sus/ Din polul plus/ De unde glodul/ Pamanturilor n-a ajuns". Peste aceasta imagine abstracta se suprapune o alta, puternic vizuala, redata prin epitetul "galben icusar". Asocierea cu ceasornicul trimite la Blaga si la "ceasornicul destramarii noastre". Galbenusul poarta in el atractia creatiei, si odata cu ea, latentia mortii. Soarele este "ceasornicul nostru", simbolul perfect al vietii care aluneca gradual catre moarte. Cu imaginea mortii, microcosmosul devine macrocosmos, unite de aceeasi degradare fizica a timpului care erodeaza: "sa roada spornicul albus". Timpul apare prin metafora, intr-o imagine ciclica - "o roata".

Cercul e imaginea infinitului, in care inceputul se confunda cu sfarsitul, dar poate fi si o aluzie la orbita solara, ce se traduce terestru in ani. "Pacea intaie" este acea Pax Magna a Genezei, pe care omul a pierdut-o pentru ca e "uitator", "nerod" si "fara sat", adica acorda exclusivitate materialitatii si instinctului primar. Omul simplu s-a uitat pe sine ca fiinta cosmica, supusa armoniei si unitatii primordiale a universului, traind fragmentar. Scopul lectiei este ca omul sa vada in ou spiritul, latent. "Sfantul Duh" e un simbol al acestei geneze imaculate cuprinsa in ou, al nuntii ceresti. Finalul e simetric dogmei -omul a pierdut Paradisul prin savarsirea unui act, despartindu-se de increat. Puritatea apartine doar acestuia, doar "nuntii" care nu se consuma, pentru ca odata cu transpunerea faptica, orice viata contine ascuns in ea samburele mortii: "Caci vinovat e tot facutul,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

/ si sfant, doar nunta, inceputul".

-Versificatie-

Primele sapte strofe au rima incrucisata si imperecheata, strofa a opta si a noua contin rima imbratisata, iar strofa a zecea si distihul final se intorc la rima imperecheata. Pe langa versurile cu rima exista si doua versuri libere. Masura e variabila si poezia are un ritm interior.

-Modurile si timpurile verbale-

Timpul predominant este prezentul care afirma clar aceasta realitate indusa prin simbol - "e facut", "inoata", "vezi". Imperativul impune cunoasterea ca pe o cerinta de necontestat - "vreau", "urca" sau "nu sorbi". Materialitatea e lasata in urma, existand un singur perfect compus, la forma negativa - "... unde glodul/ Pamanturilor n-a ajuns". Virtualitatea si latentia simbolului intruchipat de ou sunt redade prin timpul proiectiei: conjunctivul - "sa roada", "sa vezi" sau "sa moara".

-Concluzii-

Poezia interbelica e bantuita de simbolul increatului. Daca Blaga il gasea in seminte, Barbu il cuprinde in ou. Dincolo de modernitatea cuprinsa in conceperea simbolului vietii si al mortii deopotriva, se afla o influenta eminesciana - apropierea de pasajul cosmogonic din Scrisoarea I se face cu usurinta. Ca si Eminescu, Barbu in Oul dogmatic se arata interesat de "eterna pace", pacea de dinaintea Creatiei, de starea primordiala de preexistenta a materiei.